

Pereiaslav Studies
in Linguistics and Linguodidactics

Переяславські студії
з лінгвістики та лінгводидактики

Series «Methods of Teaching Foreign Languages and Translation»
Серія «Методика навчання іноземних мов і перекладу»

Issue 1(1)
Випуск 1(1)

ЗАСНОВНИК
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

Переяславські студії з лінгвістики та лінгводидактики: зб. наук. праць / Університет Григорія Сковороди в Переяславі; гол. ред. К. І. Мізін. Переяслав : УГСП, 2023. Вип. 1(1). 152 с. (Серія «Методика навчання іноземних мов і перекладу»).

Затверджено до друку Вченою радою Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(протокол № 6 від 21 грудня 2023 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Мізін Костянтин Іванович, доктор філологічних наук, професор
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Летюча Любов Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІ СЕКРЕТАРІ

Костик Євгенія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент (Серія «Філологія»)
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна

Христич Ніна Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент (Серія «Методика навчання іноземних мов і перекладу»)
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ (Серія «Філологія»):

Біволару Альона, доктор філологічних наук (Бухарестський університет, Румунія);

Благак Борис, доктор філософії (Західночеський університет, Чехія);

Дель Гаудіо Сальваторе, доктор філософії, габілітований професор кафедри славістики (Університет Салерно, Італія);

Потапенко Сергій Іванович, доктор філологічних наук, професор (Київський національний лінгвістичний університет, Україна);

Славова Людмила Леонардівна, доктор філологічних наук, професор (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна);

Скляренко Олеся Богданівна, кандидат філологічних наук, доцент (Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна);

Швець Олександр Віталійович, кандидат філологічних наук, доцент (Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ (Серія «Методика навчання іноземних мов і перекладу»):

Борисова Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна);

Данилюк Сергій Семенович, доктор педагогічних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна);

Дмітренко Наталя Євгеніївна, доктор педагогічних наук, професор (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Україна);

Дуброва Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, (Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна);

Подосиннікова Ганна Ігорівна, кандидат педагогічних наук, доцент (Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Україна);

Сердюк Наталія Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна);

Шемуда Марина Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна).

Pereiaslav Studies in Linguistics and Linguodidactics. K. I. Mizin (Ed.). Pereiaslav: UHSP, 2023. Iss. 1(1). 152 p. Series “Methods of Teaching Foreign Languages and Translation”.

The collection of scientific papers was approved for publication by the Academic Council
of Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Proceedings No 6 dated Dezember 21th, 2023)

EDITOR -IN –CHIEF

Kostiantyn Mizin, Dr. in Philology, Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

MANAGING EDITOR

Liubov Letiucha, Ph.D. in Philology, Associate Professor
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

EXECUTIVE ASSISTANTS

Yevheniia Kostyk, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Series «Philology»)
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

Nina Khrystych, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Series «Methods of Teaching Foreign Languages and Translation»)
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

EDITORIAL BOARD (Series «Philology»):

Aliona Bivolaru, Ph.D. in Philology, Professor (Bucharest University, Romania);

Boris Blahak, Dr. in Philosophy (University of West Bohemia (Západočeská univerzita v Plzni), the Czech Republic);

Del Gaudio Salvatore, Dr. in Philosophy, Habilitated Professor at the Department of Slavic Studies (Salerno University, Italy);

Serhii Potapenko, Dr. in Philology, Professor (Kyiv National Linguistic University, Ukraine);

Liudmyla Slavova, Dr. in Philology, Professor (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine);

Olesia Skliarenko, Ph.D. in Philology, Associate Professor (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine).

Olexandr Shvets, Ph.D. in Philology, Associate Professor (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine).

EDITORIAL BOARD (Series “Methods of Teaching Foreign Languages and Translation”):

Nataliia Borysova, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine);

Serhii Danyliuk, Dr. in Pedagogy, Professor (Cherkasy Bohdan Khmelnytskii National University, Ukraine);

Natalia Dmitrenko, Dr. in Pedagogy, Professor (Mykhailo Kotsiubynsky Vinnytsia State Pedagogical University, Ukraine);

Svitlana Dubrova, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine);

Hanna Podosynnikova, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Sumy A.S. Makarenko State Pedagogical University);

Nataliia Serdiuk, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine);

Maryna Shemuda, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor (Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine).

ЗМІСТ / CONTENTS

Küçükali Emel	University Students' Perceptions of Translanguaging in EFL Online Classes: Bilinguals vs. Multilinguals.....	6
Kostenko Viktoriia, Solohor Iryna, Znamenska Ivanna	Building Professional Competence: Integration of Clinical Documentation Genres in English for Special Purposes Courses (Medicine, Dentistry).....	14
Mizin Kostiantyn	Berufsbild des Translators: Globalisierungsursachen der Änderung....	18
Panchenko Violetta	The Teacher's Role in Psychosocial Support of Students in EFL Classrooms.....	24
Savchuk Valery	The Symbiosis of Modern Methods for Teaching Foreign Languages.....	28
Skyba Kateryna	Introduction of AI in Translators' Training at Ukrainian Universities: Benefits and Concerns.....	32
Khrin Iryna	Theoretical Aspects of Quality Teaching of «Writing Online» in Higher Education Institutions.....	37
Бабенко Катерина	Основні проблеми формування іншомовної компетентності студентів-правознавців при викладанні англійської мови.....	41
Борисова Наталія	Використання інтерактивного підходу у навчанні усного мовлення учнів ЗЗСО.....	45
Головацька Юлія	Проблеми та особливості локалізації інформаційних продуктів в еру інформатизації й технологізації як виклики до якості підготовки майбутніх перекладачів у ЗВО.....	52
Гордієнко Юлія	Формування англомовної комунікативної компетентності у студентів нефілологічних спеціальностей.....	56
Дуброва Світлана	Використання авторських методик у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції здобувачів-філологів.....	60
Заболотна Тетяна	Система Moodle як засіб інноваційних технологій вивчення іноземних мов.....	64
Іщенко Тетяна, Нікітіна Ірина	Інтеграція цифрових технологій в освітній процес при вивченні іноземних мов.....	69
Летюча Любов	Рекламний текст як потенціал вивчення іноземної мови у старших класах.....	73
Лещенко Марія	Технології персоналізованого навчання для розвитку мовленнєвої компетентності студентів.....	76
Лиля Магдалина	Мережа Інтернет як засіб отримання інформації та здійснення комунікації у навчанні іноземної мови.....	79

ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ В ЕРУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ Й ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ЯК ВИКЛИКИ ДО ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗВО

Пошуки нових ринків збуту стимулюють вихід багатьох компаній на міжнародний рівень. На цьому етапі учасники ринку, які працюють у сфері ІТ-індустрії, зазвичай зіштовхуються з проблемою локалізації та мовної адаптації своїх програмних продуктів. З огляду на це суспільство висуває оновлені вимоги до результатів підготовки майбутніх перекладачів у ЗВО (Mirza, 2017). Адже під час локалізації важливо не тільки перекласти програмне забезпечення, відеогру або інший інформаційний продукт, але й правильно адаптувати його під певний ринок, щоб кожен користувач міг легко і просто розібратися, як використовувати цю програму.

Сьогодні вже недостатньо просто перекласти текст іншою мовою, використовуючи, наприклад, комп'ютер: замовники перекладацьких послуг вимагають не тільки дотримання високих стандартів якості перекладу, але й точності оформлення готового документа в розрізі відтворення зовнішнього вигляду оригіналу. В мовній індустрії популяризується тенденції до локалізації перекладацьких замовлень, адже великі корпорації прагнуть завойовувати нові ринки збуту власних продуктів.

Ринок додатків та програмного забезпечення постійно зростає, а отже, згодом ця нова ІТ-продукція потрапить до рук споживачів з різних країн. І їй потрібно буде адаптувати під конкретний регіон.

Подекуди в науковій літературі простежується думка, що локалізація ІТ-продукту – це звичайний переклад його інтерфейсу та текстових файлів. Але локалізація і переклад – не одне й те саме. Погоджуємось з думкою Джоанн Ротюр'є (J. Roturier) (Roturier 2015, 9), котра характеризує локалізацію як більш складний процес, ніж просто переклад електронного документу за допомогою систем автоматизованого перекладу.

Дослідниця вважає, що для «адаптації програми під потреби людей, чия рідна мова відрізняється від тієї, на якій розроблялася програма чи послуга, дуже часто, якщо не завжди, вимагається додаткова лінгвістична та нелінгвістична діяльність. А для того, щоб спростити процес перекладу, зробити його дешевшим та більш раціональним, необхідно вжити заходи з підготовки оригінального контенту, що повинні здійснювати висококваліфіковані перекладачі-лінгвісти. Цей ряд заходів зазвичай називають інтернаціоналізацією, особливо великого значення вона має в ІТ-індустрії»

(Roturier 2015, 14). Під інтернаціоналізацією в сучасній мовній індустрії розуміють «процес розробки продукту, під час якого заздалегідь враховуються особливості мови (Online Browsing Platform 2012), культурні традиції та інфраструктура інших країн з метою уникнення необхідності внесення змін в продукт на етапі локалізації. За логікою, метою інтернаціоналізації є, по-перше, нейтралізація специфічних особливостей продукту, пов'язаних з регіоном, в якому цей продукт розробляється, і по-друге, зменшення витрат на подальшу локалізацію» (Ребрій 2012, 35).

Локалізація – це повна адаптація продукту до всіх культурних особливостей країни, мовою якої він перекладається. Локалізація складається з:

- перекладу інтерфейсу користувача, необхідної документації та довідкової системи;
- адаптації програмного забезпечення до встановлених у країні стандартів;
- перевірки функціональності продукту відповідно до потреб цільової аудиторії;
- вивчення можливості використання перекладу в культурі цільової аудиторії, задіяних символів, малюнків, кольорних комбінацій тощо;
- остаточне складання, перевірка та налагодження локалізованої версії.

Перекладачі під час локалізації програмного забезпечення часто зіштовхуються з проблемами, невідомі традиційним перекладачам, головною з яких можна визнати відсутність контексту. При перекладі зв'язкових текстів з англійської на українську, наприклад, узгодження відмінків та чисел не викликає жодних ускладнень. У той же час у програмах діагностичні повідомлення, назви вікон та вміст рядків стану часто складаються динамічно із заздалегідь заданих словосполучень та фрагментів речень.

Таким чином, на першому етапі перекладач просто не в змозі вгадати, в якому контексті вживатиметься те чи інше слово чи фраза. У випадках, коли в програмі той самий термін може перекладатися українською мовою по-різному (picture – малюнок чи кадр, line – лінія чи рядок), а контекст відсутній чи недостатній, перекладачу залишається сподіватися лише на власну інтуїцію і дуже ретельне тестування.

Частина подібних ускладнень не виникає в тих випадках, коли система розробляється не англійською, і для програміста очевидно, що присудок може залежати не тільки від числа (picture was updated/pictures were updated – кадр був оновлений/кадри були оновлені), але також він підлягає родовому відмінюванню (picture was deleted/library was deleted – кадр був видалений/бібліотека була видалена). Аналогічні неприємності викликають і числівники. Наприклад, англійські розробники виділяють тільки два випадки – одиниця і множина (1 page printed, X pages printed), тоді як в українській мові можливі варіанти вживання (роздруковано 1 сторінку, роздруковано 2 сторінки,

роздруковано 5 сторінок). В таких ситуаціях доводиться вдаватися до різних хитрощів (роздруковано: X стор.).

Локалізація програмного забезпечення – це процес адаптації програмного забезпечення до конкретної культури. На відміну від перекладу у локалізації слід враховувати:

напрямок листа (наприклад, праворуч наліво арабською та івритом);

формати дат і часу (наприклад, «23/01/2023» або «01.23.2023»);

правила написання валют (наприклад, «50 євро» або «€50»);

правила написання поштових адрес, способи введення даних, коми в десяткових дробах тощо;

Загалом у локалізації враховуються культурні особливості, які виходять за рамки звичайного перекладу. Пропозиції з параметрами, які динамічно підставляються, взагалі викликають труднощі під час локалізації: у них не можна змінювати порядок дотримання аргументів, навіть якщо цього вимагає логіка побудови фрази. Ряд повчальних прикладів невдалої англо-російської та російсько-англійської локалізації наведено у статті (Stein 2013).

Найменше складнощів при локалізації викликають проблеми культурологічного характеру. Інформаційне середовище сучасного світу значною мірою є універсальним, абстрагованим від національних, культурних та релігійних особливостей користувачів, і якщо навчальна програма для дітей або експертна система в процесі локалізації можуть зазнати значних змін змістовного плану, то SCADA-система або пакет для програмування контролерів зовсім не потребують такого роду адаптації.

Проте багато метафор, які використовуються розробниками програм, можуть по-різному сприйматися представниками різних культур. Така проста річ, як світлофор, може стати причиною непорозумінь при перекладі системи з однієї мови на іншу. У той час як в Англії та країнах Європи використовуються червоний, жовтий і зелений сигнали світлофору, в США – червоний, помаранчевий і зелений, а Японії, наприклад, червоний, помаранчевий і блакитний. Звичний для всіх курсор у вигляді кисті з пальцем, буде неадекватно сприйнятий в ісламських країнах, де заборонено зображати частини людського тіла. У такому ракурсі перекладу майбутнім лінгвістам необхідно вивчити кожен аспект культури й лише потім адаптувати продукт під її потреби, інтерпретувати текст таким чином, щоб представники іншої культури повірили, що адаптований продукт є оригіналом. Безперечно, цей процес складний і вимагає часу, знань рідної та іноземної мов, і більше того: знання реалій, менталітету, гумору, цінностей та інших культурних особливостей одержувачів локалізованих продуктів.

Іноді локалізація охоплює переклад програм, ігор, системного забезпечення, а також адаптацію (налаштування) колірної палітри гри (інтернет-сайту) під звичні тим людям, котрим створюється переклад. Зважаючи на розбіжності людей, які розмовляють різними мовами та

проживають у різних країнах, перекладач повинен створити практично нове творіння у вигляді гри, програми або іншого контенту, зробити контент ближчим за духом та звичками для людей певної країни, мови, менталітету (Stein, 2013). Тому модернізація професійної підготовки майбутніх перекладачів до локалізації на основі використання сучасних інформаційних засобів, які дають змогу автоматизувати процес перекладу, є назрілою проблемою теорії і практики професійної підготовки майбутніх перекладачів у ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА

- Ребрій, О.В. (2012). Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна.
- Mirza, C. (2017). Translators of the Future: What Skills Do You Need?. GALA Globalization and Localization Association, 6 June URL: <https://www.gala-global.org/blog/translators-future-whatskills-do-you-need> (data zvernennia: 28.01.2022)
- Online Browsing Platform, ISO/TS 11669:2012 Translation projects – General guidance. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:ts:11669:ed-1:v1:en>. (data zvernennia: 28.01.2022)
- Roturier, J. (2015). Localizing Apps: A Practical Guide for Translators and Translation Students. Abingdon, New York : Routledge.
- Stein, D. (2013). Machine Translation: Past, Present and Future. *Translation: Computation, Corpora, Cognition*, 3 (1), 5–13.